

Зулпукарова Д.И., Марленова А., Зикир кызы К., Курбанбек кызы А.

ОНЛАЙН ЖАНА АРАЛЫКТАН ОКУТУУНУ
УЮШТУРУУНУН ӨЗГӨЧӨЛҮКТӨРҮ

Зулпукарова Д.И., Марленова А., Зикир кызы К., Курбанбек кызы А.

ОСОБЕННОСТИ ОРГАНИЗАЦИИ ОНЛАЙН И
ДИСТАНЦИОННОГО ОБУЧЕНИЯ

Zulpukarova D., Marlenova A., Zikir kyzy K., Kurbanbek kyzy A.

FEATURES ORGANIZATION OF ONLINE AND DISTANCE LEARNING

УДК: 37.018.43

Макалада окутуу процессин онлайн жана аралыктан уюштуруунун өзгөчөлүктөрү каралган. 2019-жылдагы пандемия кезинде бүт дүйнөдө карантин жарыяланып, сабактарды онлайн жана аралыктан окууга мажбур болдук. Мындай көйгөйдөн чыгуу үчүн окутуунун түрдүү методдорун, формаларын, жолдорун издөө жана колдонуу зарылдыгы жаралды. Ошондой кыйынчылыктарга карабастан, мугалимдер, жалпы эле билим берүү системасында эмгектенген кесиптегилер тынымсыз изденип, сабактарын үзгүлтүккө учуратпай өз убагында уюштуруп өтүп жатышты. Тынымсыз эмгектин, изденүүнүн натыйжасында окутууда колдонулган онлайн программаларды, платформаларды, сервистерди өздөштүрүп алдык. Жер-жерлерде, окуу жайларда, жалпы эле билим берүү системасында мугалимдер үчүн окутуунун заманбап технологияларын өздөштүрүү жана колдонуу боюнча онлайн конференциялар, тренинг-семинарлар уюштурулуп, өткөрүлүп жатты. Учурда онлайн, офлайн жана аралыктан окутууну уюштурууда көптөгөн заманбап каражаттарды колдонуу менен сабактарды уюштуруп, өтүп келүүдөбүз. Макалада биз колдонгон заманбап каражаттар жөнүндө сөз кылабыз.

Негизги сөздөр: окутуу, процесс, онлайн, офлайн, аралыктан окутуу, ыкма, форма, сервис, платформа.

В статье рассматриваются особенности организации процесса обучения онлайн и дистанционно. Во время пандемии 2019 года во всем мире был введен карантин, и мы были вынуждены проводить занятия онлайн и дистанционно. Возникла необходимость поиска и применения различных методов, форм, способов обучения для решения такой проблемы. Тем не менее, учителя, работающие в системе образования в целом, постоянно искали и организовывали занятия своевременно, не прерывая их. В результате упорного труда, поиска мы освоили онлайн-программы, платформы, сервисы, используемые в обучении. Для учителей на местах, в учебных заведениях, в системе образования в целом были организованы и проведены онлайн-конференции, тренинг-семинары по освоению и применению современных технологий обучения. В настоящее время в организации онлайн, офлайн и дистанционного обучения мы проводим занятия с использованием многих современных средств. В статье мы поговорим о современных средствах, которые мы используем.

Ключевые слова: обучение, процесс, онлайн, оффлайн, дистанционное обучение, метод, форма, сервис, платформа.

The article discusses the features of the organization of the learning process online and remotely. During the 2019 pandemic, quarantine was imposed worldwide, and we were forced to attend classes online and remotely. There was a need to find and apply various methods, forms, and ways of learning to solve such a problem. Nevertheless, teachers working in the education system as a whole were constantly looking for and organizing classes in a timely manner, without interrupting them. As a result of hard work and search, we have mastered online programs, platforms, and services used in training. Online conferences and training seminars on the development and application of modern learning technologies were organized and conducted for teachers in the field, in educational institutions, and in the education system as a whole. Currently, in the organization of online, offline and distance learning, we conduct classes using many modern tools. In this article, we will talk about the modern tools that we use.

Key words: training, process, online, offline, distance learning, method, form, service, platform.

Электрондук окутуу каражаттарын пайдалануу билим берүү системасына олуттуу таасирин тийгизет жана окутуунун инновациялык методдорун өнүктүрүү үчүн жагымдуу шарттарды түзөт. Ошол эле учурда окутуу процессине маалыматтык коммуникациялык технологияларды (МКТ) киргизүү тиешелүү программалык камсыздоону иштеп чыгуу жана билим берүү чөйрөсүндө колдонуу менен байланышкан бир катар маселелерди чечет.

Электрондук окутуу онлайн жана аралыктан уюштурулушу мүмкүн. Онлайн окутуу – бул «бул жерде жана азыр» режиминде Интернетке туташкан компьютер же башка гаджет аркылуу билим жана көндүмдөрдү алуу. Бул учурда мугалим окуучулар менен гаджеттер аркылуу видео же аудио байланышта сабак өтүшөт. Окутуунун бул форматы «электрондук окутуу» деп да аталат [1].

Аралыктан окутуунун маңызы – окуу процессин реалдуу убакыт режиминде аралыкта жүргүзүү. Окуучу жана мугалим интернет байланыш аркылуу байланышып, мугалим тапшырмаларды берет, ал эми окуучу билим жана тапшырмаларды алат, тест тапшырат. Мугалим окуучудан каалаган аралыкка ар кайсы өлкөлөрдө жана континенттерде болушу мүмкүн.

Онлайн окутуу белгиленген убакытта белгилүү катышуучулардын тобу менен жүргүзүлөт. Ал эми аралыктан окутууда окуучулар убакытты өздөрү тандашат, тапшырмаларды аткаруу, өтүлгөн материалды өздөштүрүү, мугалимдин көзөмөлү жок убакта окуучу өз алдынча аткарууга туура келет.

Азыр дүйнөдө болуп жаткан өзгөрүүлөр көбүнчө маалыматтык-санариптик технологиялардын пайда болушу жана өнүгүшү менен байланыштуу. Окутуунун салттуу методдору жана каражаттары жогорку окуу жайлардын бүтүрүүчүлөрүнүн даярдык деңгээлине коюлган талаптарды аткаруу үчүн жетиштүү болбой жатат. Илимий-техникалык прогресстин жогорку темптери өнөр жайда, өндүрүштө, илимде, маданиятта, билим берүүдө иштеген адистердин билимдеринин тез эскиришине алып келүүдө. Дүйнө эмгек рыногундагы эң олуттуу талаптарга жооп берген жогорку деңгээлдеги адистерди талап кылат [2].

Дээрлик ар бир адам ийгиликтүү жана изденүүчү адис болууга умтулат, учурда интернет түзмөктөрү аркылуу дээрлик бардык маалыматты алуу үчүн жеткиликтүү каражаттар пайда болду. Компьютердик санариптик технологиялар бул үчүн чексиз мүмкүнчүлүктөрдү түзүүдө.

Азыр биз туруксуз, дүрбөлөндүү дүйнөдө жашап жатабыз. Адамзаттын жакынкы келечекте чечилиши керек болгон көптөгөн көйгөйлөрү жана олуттуу милдеттери бар. Энергетикалык, экологиялык, демографиялык, социалдык кризистер бышып жатат жана аларды чечүү керек. Аларды жеңүү үчүн тиешелүү технологияларды иштеп чыгуу жана өнүктүрүү, биринчи кезекте жаңы компьютердик программаларды өздөштүрүп, практикада колдоно билүү, көптөгөн интернет-ресурстарды колдонуу, электрондук түзүлүштөрдү түшүнүү зарыл [3].

Бүгүнкү күндүн актуалдуу темасы – аралыктан окутуу. Д.С. Полат аралыктан окутууну бүткүл билим берүү системасынын бөлүгү катары карайт. «Аралыктан окутуу – бул окутуунун формасы, мында мугалим менен окуучулардын жана окуучулардын өз ара аракеттенүүсү аралыкта жүзөгө ашырылат жана интернет-технологиялардын атайын каражаттары же интерактивдүүлүктү камсыз кылган башка каражаттар менен ишке ашырылуучу окуу процессине мүнөздүү болгон бардык компоненттерди (максаттарды, мазмунду, методдорду, уюштуруу формаларын, окутуу каражаттарын) чагылдырат».

Дистанттык окутуу форматы салттуу форматтан айырмаланат. Дистанттык окутуунун артыкчылыгы – ыңгайлуу жерде жана темпте окуу, алыскы аймактарда окуу, мүмкүнчүлүгү чектелген балдарды окутуу, эпидемия жана аба ырайы бузулган мезгилде, жекече окутууну ишке ашырууга болот [4].

Бүгүнкү дүйнөдө онлайн окутуу жөн гана ыңгайлуулук эмес, зарылчылык болуп калды. КОВИД-19 пандемиясы мектептик билим берүүдөн баштап жогорку окуу жайларына чейин дистанттык билим берүүнү бардык жерде колдонууга мажбурлады. Ушул себептен улам, аралыктан окутуу болуп көрбөгөндөй актуалдуу болуп, бардык билим берүү мекемелерине киргизилди.

Ошол мезгилден баштап билим берүү системасындагы адистердин, мугалимдердин талыкпаган изденүүлөрүнүн натыйжасында онлайн жана аралыктан окутуу технологиялары жана каражаттары өздөштүрүлүп баштады. Мектептерде, жогорку жана орто окуу жайларында онлайн жана аралыктан окутууну уюштуруу боюнча үзгүлтүксүз тренинг-семинарлар өткөрүлүп жатты.

Натыйжада мугалимдер онлайн сабак өтүү каражаттарын, заманбап технологияларды өз сабактарында колдоно башташты жана колдонуп келишүүдө.

Бирок, учурда окуу процессин кантип сапаттуу, кызыктуу кылып уюштуруу керек, кантип жана кандай дидактикалык, психо-педагогикалык маселелерди жаңы электрондук системалар аркылуу чечүүнү түшүнбөгөн, онлайн сабактарды уюштуруу тажрыйбасы аз мугалимдер да жок эмес.

Белгилей кетчү нерсе, аралыктан окутуу салттуу билим берүү системасын алмаштырбайт, бул окуучуга качан жана кайсы жерде ыңгайлуу экендигин үйрөтүүгө мүмкүнчүлүк берет. Башкача айтканда, дистанттык окутуу окуучунун өз алдынча окуу жана таанып-билүү иш-аракеттерин жемиштүү уюштурууга багытталган.

Дистанттык окутуу формасынын жардамы менен жекече мамиле ийгиликтүү ишке ашырылат, ал окуучунун мүмкүнчүлүктөрүн, анын интеллектуалдык дараметин эске алат, психологиялык кыйынчылыктарды жоюуга өбөлгө түзөт.

Онлайн окутуунун зарылдыгы жана артыкчылыктары катары төмөнкүлөрдү белгилөөгө болот:

Ийкемдүүлүк – окуучу окуу үчүн ыңгайлуу убакытты жана темаларды тандай алат.

Жеткиликтүүлүк – онлайн режиминде дүйнөнүн каалаган бурчунан билим алуу мүмкүнчүлүгү.

Интерактивдүүлүк – видеоматериалдарды, тесттерди жана окутуунун башка формаларын пайдаланууда окуучулар материал менен өз ара аракеттенүүгө мүмкүнчүлүк алышат.

Кайталануу – материалдар кайра карап чыгуу жана колдонуу үчүн жеткиликтүү.

Натыйжага багытталган – окуудагы прогресс билимди ийгиликтүү текшергенден кийин гана болот.

Катышуучулардын теңдиги – бардык катышуучулар бирдей материалды жана изилдөө үчүн бирдей шарттарды алышат.

Баалоо жана пикир – материалдардын сапатын жана окуу процессин жакшыртуу үчүн колдонуучунун пикирлерин алуу мүмкүнчүлүгү.

Окуу процессин башкаруу – окуучуларды башкаруу, процессти көзөмөлдөө, статистиканы жана отчетторду алуу мүмкүнчүлүгү [5].

Дистанттык окутуунун терс жактарына онлайн сабактарга ыңгайлашуунун татаалдыгы кирет. Башкача айтканда, окуучудан пассивдүү угуу жана жазуу эмес, ар кандай мультимедиялык форматтагы материал менен иш-аракет кылуу жана иштөө талап кылынат.

Компьютердик сабаттуулуктун төмөндүгү мугалимдер үчүн да, студенттер үчүн да чоң көйгөй. Ал эми технологиялык көндүмдөр аралыктан окутууну ийгиликтүү жүргүзүү үчүн зарыл. Ар кандай техникалык көйгөйлөр онлайн окутууда тоскоол болушу мүмкүн. Бул кээде балдардын окуу процессине катышуусун азайтат.

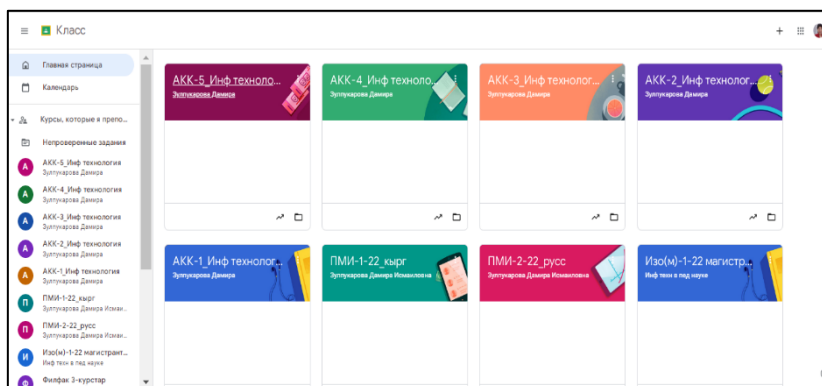
Дистанттык билим берүү тартипке жана өзүн-өзү уюштурууга жогорку талаптарды коет. Балдар жана өспүрүмдөр өз убактысын толук башкарууну билишпейт жана бул окуу программасынан олуттуу артта калууга алып келиши мүмкүн. Тапшырмаларды өз алдынча аткаруу, катышуу жана прогресске жетүү үчүн эрк жана берилгендик керек. Окуучулар классташтары менен аралашпаганда жана тарбиячынын физикалык көзөмөлү жок болгондо, окууну кийинкиге калтырууга азгырылат.

Мугалим өз ишинин чебери болушу керек. Окуучуларды шыктандыра билүү: сабактар үчүн кызыктуу материалдарды тандоо, эмоционалдык жандуу талкууларды уюштуруу, теорияны чыныгы жашоо менен байланыштыруу.

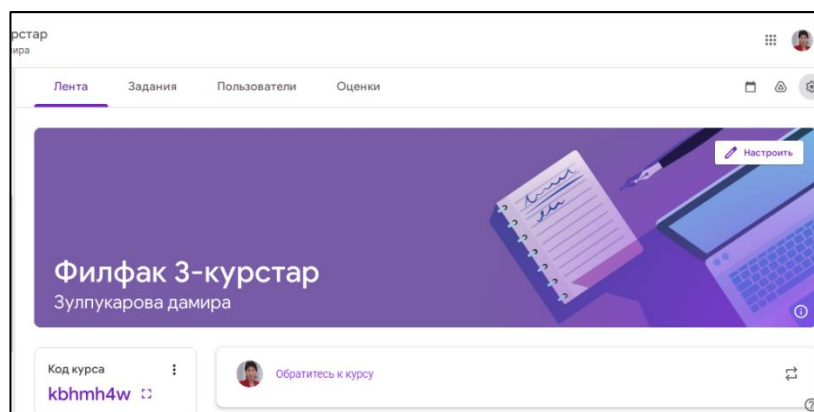
Дистанттык окутуунун дагы бир олуттуу терс жактары – тарбиячы жана классташтар менен социалдык байланыштын жоктугу. Социалдык өз ара аракеттенүү адамдын толук кандуу инсандыгын калыптандырууда маанилүү этап болуп саналат. Сабакта окуучулар бири-бири менен жана тарбиячы менен түздөн-түз байланышып, социалдык көндүмдөрдү бекемдөөгө мүмкүнчүлүк алышат. Жандуу байланыш болбосо, балдар өзүн обочолонуп калгандай сезиши мүмкүн. Бул психологиялык фактор мотивацияга жана академиялык көрсөткүчтөргө терс таасирин тийгизет. Өспүрүм куракта бири – бири менен баарлашуу эң маанилүү муктаждык.

Электрондук окутууда окутуучу үчүн кыйынчылык-тапшырмаларды аткарууда окуучулардын өз алдынчалыгын текшерүүнүн мүмкүн эместиги.

Бирок бул көйгөй азыркы учурда чечилди десек болот. Анткени кайтарым байланыш жүргүзүүнүн түрдүү каражаттары иштелип чыккан. Бүгүнкү күндө кайтарым байланыш жүргүзүүнүн каражаттары бир гана онлайн сабактарда эмес кадимки (офлайн) традициялык сабактарда да колдонулуп келүүдө.

1-сүрөт. Classroom сервиси.

2-сүрөт. Бир группа үчүн түзүлгөн курс.

Лента	Задания	Пользователи	Оценки								
			Без срока ... Тапшырма а 11 из 2	Без срока ... Тапшырма а 10 из 5	Без срока ... Тапшырма а 9 из 2	Без срока ... Тапшырма а 8 из 2	Без срока ... Гугл классру... из 1	Без срока ... Тапшырма а 7 из 2	Без срока ... Тапшырма а 6 из 2	Без срока ... Тапшырма а 5 из 2	Без срока ... СРС №12 из 1
	Сортировать по фамилии										
	Асель Бактияр кызы		__из 2			__из 2	1	__из 2		__из 2	
	Каныкей Жайылбек кызы			5	2	2		2	__из 2	__из 2	
	Асел Жорова										__из 1
	Арууке Жиргалбек кызы					2		__из 2			
	перизат калык кызы	2 Отправлено п...	5 Отправлено п...	__из 2	__из 2	1	__из 2	:	2 Отправлено п...		
	Перизат Калык кызы			__из 2						__из 2	
	Айназик Камалова	2			2	2	1	__из 2	2	__из 2	

3-сүрөт. Задание бөлүгүндөгү тапшырмалар.

Лента **Задания** Пользователи Оценки

Тапшырма 10 Опубликовано 20 апр. 2023 г.

Онлайн интерактивдуу доска менен иштоо

Тапшырма 9 Опубликовано 3 апр. 2023 г.

Без срока сдачи

Radlet доскасында иштоо алгоритмин концепт кылып жазып, жомоткуло

4 Сданы | 49 Назначено | 28 Поставлена оценка

[Инструкции](#) [Оценить работу](#)

Онлайн сабак отуу каражаттары

4-сүрөт. Оценки бөлүгүндөгү студенттердин тапшырмалары үчүн алган баллдары.

Демек, бүгүнкү күндөгү татаалдашып жаткан дүйнөгө ылайыкташып, окутуунун онлайн форматына болгон мамилени өзгөртүп, кошумча техникалык көндүмдөргө ээ болууга аракет кылуу керек. Анткени, электрондук окутуу жагымдуу мүмкүнчүлүктөрдүн эшигин ачары анык: гаджеттерди көңүл ачуу үчүн гана эмес, ийкемдүү болууну үйрөнүү, өз билими үчүн жоопкерчиликти өз колуна алуу, жаңы стандарттарды өздөштүрүү – алардын эң маанилүүсү [6].

Онлайн окутуу процесси окутуучунун ишин да стимулдайт. Аралыктан окутууда өз ара түшүнүшүүгө жетишүү жана инновацияларга максималдуу дал келүү үчүн мугалим өзүнүн билимин жана окутуу ыкмаларын дайыма өркүндөтүүгө, кесиптик квалификациясын үзгүлтүксүз жогорулатууга жана чыгармачылык активдүүлүктү көрсөтүүгө дайым даяр болушу керек. Башкача айтканда, мугалимдер окутуунун түрдүү форматын колдонууга даяр болууга тийиш.

Адабияттар:

1. Андреев А.А. Дистанционное обучение: сущность, технология, организация / А.А. Андреев, В.И. Солдаткин. – М.: Изд-во МЭСИ, 1999. – 196 с. EDN RZJXXR
2. Концепция создания и развития единой системы дистанционного образования в России [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.e-joe.ru/sod/97/1_97/st064.html (дата обращения: 13.06.2023).
3. Овсянников В.И. Введение в дистанционное образование / В.И. Овсянников, А.В. Густырь. – М.: РИЦ «Альфа» МГОПУ им. М.А. Шолохова, 2000. – 326 с.
4. Плаксина Н.В. Развитие открытого и дистанционного обучения в странах Западной Европы в конце XX – начале XXI века / Н.В. Плаксина // Научные ведомости. Серия Гуманитарные науки. – 2016. – №7 (228). – С. 209.
5. Складенко Т.М. Дистанционное образование: зарубежные концепции / Т.М. Складенко // Инновационные проекты и программы в образовании Образование за рубежом. – 2014. – С. 68.
6. Яриков В.Г. Развитие содержания понятия «дистанционное образование» в педагогических исследованиях. / В.Г.Яриков. // Педагогическая наука и образование в России и за рубежом: региональные, глобальные и информационные аспекты. – 2002. – №1(3). [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://rspu.edu.ru/university/publish/pednauka/2002_1/Yarikov.htm